



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An impotentia ex defectu ætatis impedimentum sit Matrimonij
contrahendi. § .4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

An impotentia ex defectu ætatis impedimentum sit matrimonij contrahendi?

- 1 Spectato iure naturæ nulla ætas signata est matrimonio contrahendo. Secus iure Ecclesiastico.
- 2 Ab hac doctrina excipitur, nisi proximus pubertati discretionæ, potentiaque coeundi polleat.
- 3 Quis dicatur proximus pubertati.
- 4 Qui ante ætatem puberem contraheret ignorans malitiam supplere ætatem, mortaliter peccaret.
- 5 Omnino tenendum est completa pubertate aptos esse ad matrimonium contrahendum, a minoris potentiam coeundi non habent, est aliqui contrarium censeant.
- 6 Cum dubium est, An impotentia perpetua, vel temporalis sit, non possunt coniuges dissolutionem petere, quousque plenam pubertatem nati sint?

Spectato iure naturæ nulla ætas determinata signata est matrimonio contrahendo, sed ea censeretur apta, quæ perfectum vim rationis attingit, quia illa est sufficiens, vt contrahens se obliget ad copulam coniugalem mediâ potentia successu temporis habendam, sicuti ex omnium sententia docuit Sanch. lib. 7. disp. 104. num. 11. Iure tamen Ecclesiastico ætas ad matrimonium contrahendum est in viris decimusquartus annus completus, in foeminis duodecimus, vt constat ex cap. puberes. cap. continebatur. cap. arrefractiones. cap. ex litteris de desponsat. impuber. Quod adeo verum est, vt esto Rebell. lib. 3. q. 16. sect. 2. censeat non esse necessarium eam ætatem mathematicè completam esse, sed sufficere, si moraliter completa sit, vt indicatur si 20. vel 30. dies deficiant, quia quod parum distat nihil distare videtur, & quia ea ætas definita est ob præsumptionem potentia ad copulam, quæ eo tempore, & non antea creditur adesse. Rectius tamen Sanch. disp. 104. in princ. Basil. Ponce lib. 7. c. 6. §. 1. Gasp. Hurtado disp. 22. diffie. 11. n. 4. §. & alij asserunt eam ætatem mathematicè compleri debere, sicuti debet compleri ætas ad professionem Religionis, & Ordines assumendos. Etenim quoties ius ætatem alicui ad ius præscribit integra esse debet. Neque in his quæ à iure præscripta sunt locum habet regula illa. Quod parum distat, &c. aliâ nihil firmum esset, sed solum procedit regula illa in his quæ ab humano arbitrio pendunt. Neque obstat quod ob præsumptionem potentia eo tempore frequenter contingente ætas determinetur. Satis enim est quod determinata sit, vt nemini liceat prædictæ determinationi contrauenire.

Ab hac doctrina excipendum est, nisi proxima pubertati discretionæ, potentiaque coeundi polleat, iuxta Textum in cap. continebatur. cap. de illis de desponsat. impuberum. Quia eo casu valdè, & licite cum in foro conscientia, tum in foro externo matrimonium contrahet. Sed quia hæc qualitates ante pubertatem præsumuntur, vt rectè tradit Sanch. dicta disputat. 104. numero 21. Basil. Ponce, dicto cap. 6. §. numero 1. contrahenti incumbit onus probandi eas qualitates ante contractum habuisse, aliâs irritum matrimonium indicabitur. Primò namque probare debet matrimonij valorem, illiusque onera rectè percepisse. Hoc enim intelligitur sub nomine discretionis, & prudentia, cuius sit mentio in cap. fin. de desponsat. impuber. Deinde probare debet habuisse coeundi potentiam, quæ per copulam cum alia, vel seminis effusione, si fortè contingit, vel per alia signa Medicorum iudicio probanda est, vt bene Basiliius dicto cap. 6. §. numero 4.

Proximus vero pubertati dicitur secundum aliquos, cui duo, vel tres anni deficiunt, alij cui sex menses tantum, alij arbitrio iudicis relinquunt, alij & verius cui solus vnus annus deficit, vt insinuat in cap. continebatur, de desponsat. impuber.

Qui autem ante ætatem puberem contraheret ignorans malitiam supplere ætatem mortaliter peccaturus esset, vt potè qui arreat contractum ab Ecclesia reprobatum, inire, vt colligitur ex cap. non est, 2. de desponsat. impuber. Et tradunt aduersus Sanch. lib. 3. disputat. 17. Rebell. lib. 4. quasi. 5. Coninch. disput. 21. num. 54. Basil. Ponce, lib. 7. cap. 6. §. num. 3. Gasp. Hurtado disp. 22. difficult. 12. num. 47. Ex virgeatissima tamen causa poterit ordinari cum impuberibus vsum rationis habentibus dispensare, vt matrimonium validè & licite contrahant, sicuti notauit Sanch. disp. 104. num. 9. Gasp. Hurtado. A. difficult. 12. in fine.

Pubertate obtenta si desit contrahenti potentia coeundi non desunt qui probabiliter asserant matrimonium non subsistere, quia contrahens ex defectu ætatis non obtinet coeundi potentiam non videtur ætatem ad matrimonium requisitam obtinere iuxta Textum in cap. puberes, de desponsat. impuber. Et tradit ibi Glossa, verbo iardiissime. Et in cap. continebatur, eodem tit. verbo proximo. Et in sum. verbo sponsalia 30. quasi. 2. Abbas in dicto cap. puberes. n. 4. dicens fortè hanc sententiam esse veriorum. Alph. à Vemetur in suo speculo coniugali, art. 39. concl. 2.

Sed longè verius est, & omnino tenendum completo in viris decimoquarto anno, & in foeminis duodecimo habiles esse ad matrimonium contrahendum, tamen si potentiam coeundi non habeant, modò sperent successu temporis eam habituros, vt docuit Syluest. verbo Matrimonium §. quasi. 7. Couaruu. 4. decret. 1. p. cap. §. num. 2. Petri de Ledefm. quasi. 5. 8. art. §. in fine. Malcard. de prob. concl. 889. num. 10. Sanch. lib. 7. disp. 104. num. 5. Gutier. cap. 117. num. 1. quia Textus eam potentiam postulant, cum ante pubertatem contrahitur matrimonium, non verò ad eptâ pubertate, aliâs non daretur triennium ad expectandum an illa impotentia temporalis sit, vel perpetua, sed illud coniugium dissoluendum esset.

Sed quod tempus expectandum sit, vt censeatur illa impotentia perpetua vel temporalis? Variant Doctores. Alij censent triennium esse expectandum, alij biennium. Verius, & receptius est dissolutionem peti non posse, quousque coniuges plenam pubertatem adepti sint, scilicet vir decimum octauum annum, & foemina decimumquartum, iuxta Textum in §. minore, in tit. de adoptionib. Et leg. arrogato. ff. eodem. Et leg. Mela ff. de alimentis, & cibariis. Quippè cum hominum complexiones diuersæ sint, æquitas postulat ne matrimonij dissolutio intenteretur ob impotentiam, quousque coniux ea ætate polleat, in qua perfectum robur natura comparat: sicuti aliis relatis docuit Sanch. lib. 7. disp. 104. num. 18. Gutier. cap. 117. num. 1. Basil. Ponce, lib. 7. cap. 6. §. num. 1. Excipe nisi ad oculum pateat impotentiam non ex imbecillitate naturæ, sed ex frigidityte, vel alio impedimento prouenire, vt aduertunt Gutier. & Sanch. supra.

§. V.

An hermaphroditus impotens sit matrimonio contrahendo?

- 1 Quid sit hermaphroditus.
- 2 Quando hermaphroditus constat quo sexu emineat validè, & licite secundum illum matrimonium contrahit.
- 3 Si secundum sexum imbecillitorem contrahat, validè contrahet, & fortè licite, si potens sit ad coitum.
- 4 Illud certum coniugio secundum vnum sexum contracto, non posse alio vti.
- 5 Quam diligentiam facere hermaphroditus debet, cum dubius est, quæ sexu præualeat?

Hermaphroditus est qui vtroque sexu pollet virili, & foemineo. Iudicatur autem vir, vel foemina iuxta sexum prævalentem, ex Textu in leg. quæritur 10. ff. de statu hominum. Quod si neuter præualeat, quæque viræ foemina iudicandus est, electioque sexus ei conceditur, à qua semel facta variare non licet: vt docet aliis relatis Sanch. lib. 7. disp. 106. n. 1. Gutier. de matr. cap. 119. n. 1.

Quando hermaphroditus constat quo sexu emineat validè, & licite secundum illum matrimonium contrahit, ita vt si sexu virili præualeat foeminam ducere possit, si autem præualeat foemineo, viro possit copulari, vt docuit Glossa in cap. si testis, verbo ad testimonium. 4. quasi. 3. Angel. verbo Hermaphroditus. numero vltim. Syluest. Tabiena, & Amilla eodem, in fine. Sanch. disputat. 106. num. 4. Gutier. d. cap. 119. numero 1.

Sed an secundum sexum imbecillitorem validè, & licite contrahere matrimonium possit? Difficultate non caret. Sanch. dicta disp. 106. num. 5. & Gutier. cap. 119. num. 1. negant eo quod ex sexu fortiori vir, vel foemina hermaphroditus reputetur, non autem ex sexu debili, & infirmo. Sed rectius distinguit Basil. Ponce, lib. 7. de impedim. cap. 6. §. in fine, num. 8. Gasp. Hurtado disp. 22. difficult. 10. in fine, num. 35. si secundum sexum debilem impotens est ad coitum, non poterit secundum illum contrahere. At si potens sit validè, & fortè licite contrahere poterit, quia esto ex sexu fortiori vir, vel foemina denominetur, absolute tamen & simpliciter vir, vel foemina ex sexu debiliore spectato, cum secundum illum habeat potentiam ad congressum. Igitur attento naturæ iure poterit iuxta illum contrahere. Iure autem positio nullibi inuenitur irritum tale coniugium, quinimo nec prohibum. Ergo non solum validum, sed fortè licitum erit secluso vtu, & consuetudine.

Illud est certum coniugio secundum vnum sexum contracto peccatum adulteri esse altero vti, quia hermaphroditus nequit alteri corpus suum tradere in duplicis sexus vsum, sed in vsum vnus tantum, vt æqualitas seruetur.

Quod si non constat hermaphroditus quo sexu præualeat, spectato vtu, & consuetudine nequit matrimonium contrahere, quia prius à Medicis inuestigetur quem sexum habeat fortiozem, qui si dubij sint, electio sexus hermaphroditus conceditur. Quam electionem coram Iudice Ecclesiastico facere obligatur, penes quem est cautionem iuratoriam ab hermaphroditus petere, quod nunquam altero sexu vteretur. Quæ diligentia semper præmittenda est antequam Parochus huic